Tekst: Daan Marselis
Beeld: Het Wonderlab

Grenzeloze horrordokters

Door de automatische erkenning van Europese diploma's, kunnen buitenlandse zorgverleners vrij eenvoudig in Nederland aan de slag. Meestal gaat dat goed, maar soms leidt het tot wanpraktijken van artsen die het niet zo nauw nemen. Vanaf 2016 moet een nieuwe EU-richtlijn patiënten en praktijkhouders beschermen.

Het is de schrik van iedere praktijkhouder. Voor uitbreiding van de maatschap of de praktijk wordt een nieuwe collega gezocht. Tussen de reacties zit een arts met een buitenlands diploma en een mooie glimlach. Hij migreerde naar Nederland voor de liefde en wil toch ook weer aan de slag. Zijn diploma's zijn erkend, een BIG-nummer is toegekend. Maar na niet al te lange tijd gaan patiënten klagen en klinkt er flink gemor vanuit de spreekkamer. Na wat online speurwerk blijkt die charmante Julio een ware charlatan met een reeks medische missers op zijn naam. Hij is geschorst of zijn registratie is doorgehaald in het land van herkomst. In het beste geval ontdekt de praktijkhouder het zelf zodat hij bijtijds kan ingrijpen. In het slechtste geval staat er een cameraploeg op de stoep voor een reportage met veel dramatiek.

Om patiënten en praktijkhouders te beschermen treedt in januari 2016 EU-richtlijn 2013/55/EU in werking die voorziet in een 'alert mechamism'. Lidstaten moeten vanaf dat moment andere landen op de hoogte stellen van opgelegde bevoegdheidsbeperkingen aan onder meer artsen, apothekers, dierenartsen, verloskundigen, verpleegkundigen en andere zorgverleners. De beroepsverenigingen hebben hier positief op gereageerd. Het waarschuwingsmechanisme was een wens van VWS. Dat ministerie publiceerde in 2009 voor het eerst een Nederlandse zwarte lijst, nadat de al eerder in opspraak geraakte neuroloog Ernst Jansen tegen de lamp was gelopen in Duitsland waar hij patiënten zwaar lichamelijk en groot geestelijk leed berokkende door verkeerde diagnoses en behandelingen. De berichten daarover leidden tot grote onrust. Want als onze eigen nationale horrordokter zo eenvoudig over de grens aan de bak kwam, dan gold dat misschien ook wel voor de disfunctionerende buitenlandse artsen die hier hun beroep uitoefenden, zo was de redenatie. De wanpraktijken van neuroloog Jansen Steur leidden ook internationaal tot beroering; de behoefte aan een Europese zwarte lijst groeide.

Op papier waterdicht

Dat zorgverleners met een buitenlands diploma zonder al te veel rompslomp in een ander land aan de slag kunnen, vloeit voort uit de afspraak van landen die tot de Europese Economische Regio (EER) behoren. Diploma's uit het ene land gelden automatisch ook in het andere land. Dit om vrij verkeer van mensen mogelijk te maken. Dat artsen daar gebruik van maken, blijkt uit cijfers van het Capaciteitsorgaan. Jaarlijks vestigen zich in Nederland enkele honderden buitenlandse tandartsen en artsen, voornamelijk afkomstig uit Europa.

Het waarschuwingssysteem dat nu in 2016 wordt ingevoerd, is op papier waterdicht. Vanaf volgend jaar sturen het BIG-register en zijn Europese equivalenten elkaar periodiek een lijst met opgelegde bevoegdheidsbeperkingen toe. Bekende kwakzalvers die zich bijvoorbeeld na een doorhaling in het ene land, in een ander land willen vestigen, krijgen dan geen kans meer. Hun diploma wordt simpelweg niet erkend.

Maandelijks stuurt minister Schippers een lijst met opgelegde beperkingen van bevoegheid aan alle EU-lidstaten

Omdat de EU-richtlijn pas in januari 2016 ingaat, maakte minister Schippers met collega's uit negen Europese landen al vergelijkbare afspraken over gegevensuitwisseling. Het gaat om Engeland, Zweden, Finland, Luxemburg, Denemarken, Ierland, Noorwegen, België en Duitsland. Schippers besloot om zelf het goede voorbeeld te geven. Maandelijks stuurt ze een lijst met hier ten lande opgelegde bevoegdheidsbeperkingen aan alle EU-lidstaten.

Nu de bilaterale akkoorden er zijn, wordt ook daadwerkelijk op beperkte schaal informatie uitgewisseld. Sinds 2012 heeft uitvoeringsorganisatie CIBG >

De diagnose klopte niet, de oplossing van het probleem deugde niet en de verdoving werkte niet

> dat het BIG-register beheert, informatie gekregen over 22 buitenlandse bevoegdheidsbeperkingen. Het gaat om veertien doorhalingen, twee schorsingen en zes bevoegdheidsbeperkende voorwaarden die het CIBG alle heeft overgenomen. Het CIBG doet daarbij zelf geen onderzoek. *Arts en Auto* deed navraag in andere Europese landen, maar kreeg alleen van de Zweedse inspectie (IVO) antwoord. Dat land kreeg de afgelopen jaren informatie van Nederland en Engeland. Dat klinkt optimistisch, maar een sluitend net is het nog niet, geeft ook het CIBG toe. Het beperkt zich nog tot samenwerking met de negen landen die met het ministerie van VWS een akkoord sloten. Communicatie met de andere lidstaten is er nauwelijks.

Middeleeuwse beul

Dat het systeem niet waterdicht is, bleek in september 2014. De in Nederland geregistreerde tandarts Spyro Veizi was toen het onderwerp van onderzoek in een uitzending van *Altijd Wat Monitor*. De redactie ontdekte dat de Albanees met een Grieks diploma ook in Engeland een spoor van ellende had achtergelaten. Een van zijn Britse slachtoffers, Annabel Nice, deed in het programma haar verhaal. "Dit is de stoel waarin het gebeurde", zegt Nice en de kijker ziet in de tandartsstoel al bijna het martelwerktuig van een middeleeuwse beul. Nice kwam voor een wortelkanaalbehandeling en een verkleurde tand, maar alles ging fout. De diagnose klopte niet, de oplossing van het probleem deugde niet en de verdoving werkte niet. Toen Nice aangaf dat ze veel pijn leed, stelde Veizi dat ze zich niet moest aanstellen. Toen ze hem vroeg te stoppen, gaf hij niet thuis. Nice deed vervolgens haar beklag bij de praktijkhouder, waarop Veizi werd ontslagen en uiteindelijk door de General Dentist Coucil (GDC) uit het vak werd gezet om het nooit meer te mogen uitoefenen.

Veizi's schurkenrol op het Britse eiland leek daarmee uitgespeeld, maar liefhebbers van horrorfilms weten dat het kwaad zich nooit zomaar gewonnen geeft. Ook Veizi dook weer op. In Amsterdam in dit geval. Naar aanleiding van de tv-uitzending haalde het CIBG alsnog Veizi's inschrijving in het BIG-register door. Hoe kon het ondanks het akkoord met Engeland toch zo fout gaan? Minister Schippers laat zich daarover uit in een Kamerbrief van 19 september 2014. Het blijkt dat de GDC het BIG-register niet van de doorhaling op de hoogte had gebracht, omdat er geen aanwijzing was dat Veizi de intentie had zich hier in te schrijven.

Bewijs van goed gedrag

De zaak Veizi sluit daarmee aan bij een probleem dat eerder al – in 2011 – door artsenfederatie KNMG was aangekaart. Zorgverleners die zich in een andere EU-lidstaat willen vestigen, moeten een bewijs van goed gedrag kunnen overleggen, het zogenaamde Certificate of Current Professional Status (CCPS). De emigrerende zorgverlener krijgt het document gewoon mee uit het land van herkomst. Waar de zorgverlener vervolgens heen gaat, is voor de autoriteiten onbekend. Zij kunnen dus ook niet weten of de betreffende persoon in het nieuwe vestigingsland goed functioneert of niet. De KNMG pleit ervoor om op het CCPS te vermelden naar welk land de persoon vertrekt. Een andere mogelijkheid is dat de autoriteiten de verklaring rechtstreeks naar elkaar doorsturen. Beide opties stellen de autoriteiten van het verstrekkende land in staat om de zorgverlener te volgen. Ze weten aan wie ze een eventuele bevoegdheidsbeperking kunnen doorgeven, maar ook bij wie ze naar eventuele bevoegdheidsbeperkingen moeten vragen als de zorgverlener opnieuw voor een verklaring bij ze aanklopt. Dat laatste was het geval bij Spyro Veizi. Voor zijn inschrijving in het BIG-register gebruikte hij een drie maanden oud CCPS dat was verstrekt door de Griekse autoriteiten. Die waren kennelijk niet op de hoogte van de bevoegdheidsbeperking die hem in Engeland was opgelegd. Sinds de zaak Veizi stuurt de Britse tandartsregistratie tweewekelijks een lijst met opgelegde bevoegdheidsbeperkingen naar Nederland, schreef Schippers afgelopen september in een reactie naar de Tweede Kamer.

Beroepsverbod

Naast een waarschuwingssysteem komt er ook een 'Europese Professionele Kaart'. Anders dan de naam doet vermoeden gaat het om een elektronisch systeem dat informatie bevat over de kwalificaties van een beroepsbeoefenaar, inclusief een eventueel tijdelijk of permanent beroepsverbod. De informatie is beschikbaar via een computersysteem van de Europese Unie. Maar dan nog zal het lang duren voor bekende falende zorgverleners het werken in Europa écht onmogelijk wordt gemaakt. De recente geschiedenis laat zien dat de gegevensuitwisseling ondanks de afspraken tussen de negen landen nog steeds moeizaam verloopt.

Naar aanleiding van de zaak Veizi vroeg het CIBG afgelopen jaar alle EU-lidstaten om een lijst met bevoegdheidsbeperkingen die in de afgelopen tien jaar zijn opgelegd en die nog van kracht zijn. Tot op heden hebben alleen Finland en het Verenigd Koninkrijk aan dat verzoek gehoor gegeven. Veiligheid kan dus niet gegarandeerd worden. Een belangrijke verantwoordelijkheid ligt bij praktijkhouders die een nieuwe collega zoeken. Zij doen er verstandig aan om de gangen van de sollicitant zo goed mogelijk na te gaan. <